

وضعیت ایران در گزارش جهانی شادکامی (۲۰۱۳ تا ۲۰۲۰)

ترجمه و تدوین
ابراهیم شیرعلی
پژوهشگر مرکز افکارسنجی جهاد دانشگاهی

جای دارد. نمره شادکامی و رتبه جهانی ایران بین سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۲۰ نشان می‌دهد، وضعیت شادکامی مردم ایران چندان تغییری نداشته است و مردم ایران شادکامی خود را نزدیک به متوسط ارزیابی می‌کنند.

کلیدواژه‌ها: وضعیت ایران، گزارش جهانی شادکامی، رضایت از زندگی، توسعه پایدار

الف) شادکامی چگونه سنجش می‌شود؟

در گزارش مذکور، شادکامی معادل «ارزیابی ذهنی فرد از وضعیت زندگی خود» تعریف شده است و برای سنجش شادکامی از سؤال‌های ارزیابی زندگی «مؤسسه نظرسنجی گالوپ» استفاده می‌شود. مؤسسه گالوپ نیز از «مقیاس کانتریل» (۱۹۶۵) در ارزیابی فرد از زندگی خود بهره می‌گیرد.

«گزارش جهانی شادکامی» به صورت سالانه از سال ۲۰۱۲ توسط شبکه گشایش توسعه پایدار، واقع در نیویورک منتشر می‌شود و وضعیت شادکامی کشورها را براساس اطلاعات موجود ارائه می‌کند.

گزارش جهانی شادکامی تنها به نتایج حاصل از پاسخ‌های افراد به پرسش «مؤسسه گالوپ» در ارزیابی شادکامی افراد اکتفا نمی‌کند و آن را به مثابه متغیر وابسته در نظر می‌گیرد که متغیرهای دیگری بر آن تأثیرگذارند و نمره شادکامی را از مجموع متغیرهای اشاره شده ارائه می‌دهد. متغیرهای مستقل و تأثیرگذار بر میزان رضایت فرد از زندگی خویش عبارتند از: عواطف مثبت؛ عواطف منفی؛ تولید ناخالص داخلی؛ حمایت اجتماعی؛ امید به زندگی سالم در بدو تولد؛ آزادی انتخاب؛ بخشش یا کمک کردن؛ ادراک فساد.

در گزارش اخیر شادکامی (۲۰۲۰)، ایران در جایگاه ۱۱۸

مؤسسه گالوپ از شهروندان در سطح جهانی سؤال می‌کند: «فرض کنید نردبانی دارای ۱۰ پله است. پله صفر به معنای بدترین وضعیت و حالت زندگی، و پله ۱۰ به معنای بهترین وضعیت و شرایط زندگی است. در حال حاضر شما احساس می‌کنید در کدام پله از نردبان ایستاده‌اید؟»

بر اساس پاسخ‌هایی که شهروندان به این پرسش می‌دهند و در بازه ۰ تا ۱۰ وضعیت عمومی زندگی خود را ارزیابی می‌کنند، کشورها از حیث «رضایت از زندگی» رتبه‌بندی می‌شوند. گزارش جهانی شادکامی تنها به نتایج حاصل از پاسخ‌های افراد به پرسش مؤسسه گالوپ در ارزیابی شادکامی افراد اکتفا نمی‌کند و آن را به مثابه متغیر وابسته در نظر می‌گیرد که متغیرهای دیگری بر آن تأثیرگذارند. نمره شادکامی را از مجموع متغیرهای اشاره شده ارائه می‌کند. متغیرهای مستقل و تأثیرگذار بر میزان رضایت فرد از زندگی خویش عبارت‌اند از:

۱. عواطف مثبت: در پنج گویه گنجانده شده‌اند که مؤسسه نظرسنجی گالوپ هر ساله در کشورهای جهان آن‌ها را می‌سنجد. این پنج گویه عبارت‌اند از:

- آیا احساس می‌کنید دیروز به خوبی استراحت کردید؟
- آیا تمام دیروز با شما به احترام رفتار شد؟
- آیا تمام دیروز به میزان زیادی لبخند زدید یا خندیدید؟
- آیا دیروز چیز جالبی یاد گرفتید یا انجام دادید؟
- آیا دیروز احساسات مثبت زیادی را مانند لذت بردن از زندگی تجربه کردید؟

۲. عواطف منفی: این عواطف هم در پنج گویه گنجانده شده‌اند که مؤسسه نظرسنجی گالوپ هر ساله در کشورهای جهان آن‌ها را می‌سنجد و عبارت‌اند از:

- آیا دیروز درد جسمانی تجربه کردید؟
- آیا دیروز احساس منفی نگرانی را تجربه کردید؟
- آیا دیروز احساس منفی زیادی را، مثل غم، تجربه کردید؟
- آیا دیروز استرس (فشار روانی) زیادی را تجربه کردید؟
- آیا در طول دیروز عصبانی یا خشمگین بودید؟

۳. تولید ناخالص داخلی: اطلاعات و آمار مربوط به این شاخص در گزارش شادکامی، از آمارهای منتشرشده بانک جهانی استخراج و استانداردسازی می‌شود.

۴. حمایت اجتماعی: اطلاعات مربوط به حمایت اجتماعی حاصل یافته‌های نظرسنجی مؤسسه گالوپ است. سؤال مرتبط با متغیر حمایت اجتماعی که توسط این مؤسسه از شهروندان پرسیده می‌شود، این سؤال است: «اگر در وضعیت دشواری و سختی باشید، دوستان و بستگانی دارید که در هر زمان که به آن‌ها نیاز دارید، به شما کمک کنند یا خیر؟»

۵. امید به زندگی سالم در بدو تولد: اطلاعات و آمار مربوط به این شاخص توسط «سازمان جهانی سلامت» فراهم می‌آید.

۶. آزادی انتخاب: اطلاعات و آمار مربوط به آزادی انتخاب در گزارش جهانی شادکامی، حاصل یافته‌های نظرسنجی مؤسسه گالوپ است. گالوپ از شهروندان می‌پرسد: «آیا شما از آزادی انتخاب در زندگی خویش رضایت دارید یا ناراضی هستید؟»

۷. بخشش یا کمک کردن: اطلاعات و آمار مربوط به این شاخص حاصل یافته‌های نظرسنجی مؤسسه گالوپ است. گالوپ از شهروندان کشورهای می‌پرسد: «آیا در یک ماه گذشته به خیریه‌ها و نیازمندان کمک مالی کرده‌اید؟»

۸. ادراک فساد: اطلاعات مربوط به ادراک فساد در گزارش جهانی شادکامی، حاصل یافته‌های نظرسنجی مؤسسه گالوپ است. گالوپ از شهروندان کشورها می‌پرسد: «آیا در کل حکومت فساد گسترده وجود دارد؟ و آیا در بخش تجارت و کسب و کار فساد گسترده وجود دارد؟»

جدول ۱. نمره شادکامی ایران در سال‌های مختلف

سال	نمره شادکامی (۰-۱۰)	رتبه جهانی
۲۰۲۰	۴/۶۷۲	۱۱۸
۲۰۱۹	۴/۵۴۸	۱۱۷
۲۰۱۸	۴/۷۰۷	۱۰۶
۲۰۱۷	۴/۶۹۲	۱۰۸
۲۰۱۶	۴/۸۱۳	۱۰۵
۲۰۱۵	۴/۶۸۶	۱۱۰
۲۰۱۳	۴/۶۴۳	۱۱۵

جدول ۲. رتبه‌بندی کشورهای منطقه از نظر شادمانی

رتبه جهانی (۱-۱۵۳)	نمره شادکامی (۰-۱۰)	کشور	رتبه در منطقه
۲۱	۶/۷۹۱	امارات متحده عربی	۱
۲۷	۶/۴۰۶	عربستان سعودی	۲
۴۰	۶/۲۲۷	بحرین	۳
۴۸	۶/۱۰۲	کویت	۴
۶۶	۵/۶۹۳	پاکستان	۵
۹۳	۵/۱۳۲	ترکیه	۶
۱۱۰	۴/۷۸۵	عراق	۷
۱۱۱	۴/۷۷۲	لبنان	۸
۱۱۸	۴/۶۷۲	ایران	۹
۱۱۹	۴/۶۳۳	اردن	۱۰
۱۲۵	۴/۵۵۳	فلسطین	۱۱
۱۳۸	۴/۱۵۱	مصر	۱۲
۱۴۶	۳/۵۲۷	یمن	۱۳
۱۵۳	۲/۵۶۷	افغانستان	۱۴

ب) رتبه جهانی ایران در گزارش جهانی شادکامی

رتبه ایران در گزارش جهانی شادکامی بین سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۲۰ موجود است. شایان ذکر است، در سال ۲۰۱۴ گزارش مذکور منتشر نشد. نمره شادکامی و رتبه جهانی ایران بین سال‌های اشاره شده در جدول ۱ آمده است که نشان می‌دهد در این فاصله زمانی وضعیت شادکامی مردم ایران چندان تغییری نداشته است و مردم ایران شادکامی و رضایت از زندگی خود را نزدیک متوسط ارزیابی کرده‌اند.

ج) رتبه منطقه‌ای ایران در گزارش جهانی شادکامی (۲۰۲۰)

در جدول ۲ بر اساس اطلاعات موجود در آخرین گزارش جهانی شادکامی (۲۰۲۰) کشورهای منطقه از حیث میزان شادکامی رتبه‌بندی شده‌اند. امارات با نمره ۶/۷۹۱ از ۱۰، و کشور مصر با نمره ۴/۱۵۱، بیشترین و کمترین میزان شادکامی را دارا هستند. ایران با نمره ۴/۶۷۲ در رتبه نهم جای می‌گیرد.